

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Helene Svensson
Tfn 026-17 90 91
helene.svensson@gavle.se

Omvårdnadsnämnden

Ersättningssystemet inom LOV – uppdrag till Omvårdnadsnämnden enligt kommunplan 2018, 16KS467

Förslag till beslut

att anta yttrandet från Omvårdnad Gävle som sitt eget.

Bakgrund

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-06-19 beslutades budgeten för 2018-2021. Budgeten innehåller även allmänna uppdrag till de olika nämnderna inom Gävle kommun. Ett av de uppdrag som omvårdnadsnämnden har fått är att omarbeta ersättningssystemet inom LOV. I uppdraget ingår även att, om lagligt möjligt, medel för heltidsbeslut och dyrare kollektivavtal endast tillförs utförare som har motsvarande personalförmåner. Vidare innehåller uppdraget att ersättningssystemet också ska ha differentierad ersättning för tätort och landsbygd.

Utredning/yttrande

Nuläge

I dag har Omvårdnad Gävle en ersättningsmodell som är baserad på registrerad utförd tid. Externa LOV-utförare av hemtjänst erhåller 2018 som ersättning för utförd tid 431:-/timme.

Omvårdnadsnämnden är beställare och har även en viktig roll genom att säkerställa att kunden får inflytande i utförandeprocessen.

Att tydliggöra roller, utforma villkor och ersättningar, ha en god kommunikation med olika aktörer samt ha rutiner för avtalsuppföljning är också viktiga instrument för att möjliggöra ett arbetssätt som främjar kundens inflytande i utförandeprocessen.

Omvärldsbevakning

I den omvärldsbevakning som gjorts framkommer att allt fler kommuner går från ersättning för utförd tid och i stället ersätter utförarna för utförd insats. Trenden går mot insatsstyrd ersättning.

Omvårdnad Gävle har i sin omvärldsbevakning haft kontakt med Täby kommun som i detta avseende bedöms ligga i framkant gällande utvecklingen av ersättningssystem för hemtjänstutförare. De ersätter utförare för utförd insats hos kund. Insatserna styrs av de biståndsbeslut som fattas av biståndshandläggaren. Modellen bygger på samma principer som vissa landsting använder sig av, så kallad åtgärdsbaserad ersättning.

Översyn av ersättningsmodellen för utförare av hemtjänst

Omvårdnad Gävle arbetar för närvarande med en översyn av ersättningsmodellen för LOV-utförare av hemtjänst. Översynen syftar till att införa en ersättningsmodell där utföraren erhåller en ersättning för den utförda insatsen (insatsstyrd ersättning), istället för som idag där ersättningen baseras på registrerad utförd tid.

Vidare föreslås den nya ersättningsmodellen ge extra ersättning till utförare för upprättade och godkända genomförandeplaner.

Omvårdnad Gävle anser att en ersättningsmodell som ger utförare ersättning för den utförda insatsen är kostnadseffektiv, rättssäker för kunden samt konkurrensneutral.

Den nya modellen förväntas även bli mer lättförståelig för utförarna.

Förändringen förväntas leda till att fokus på begreppet tid minskar samt att det ger en mer rättvis ersättning till utförarna.

Omvårdnad Gävle bedömer att det kommer att skapas goda förutsättningar för att införa en insatsstyrd ersättningsmodell när Individens behov i centrum (IBIC) har implementerats. IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt att arbeta med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade¹.

Differentierad ersättning för tätort och landsbygd

Omvårdnad Gävle ser att det är möjligt att införa en differentierad ersättning för tätort och landsbygd, men menar att det finns incitament som talar emot ett sådant införande.

---

¹ Socialstyrelsen.se

En differentierad ersättning skulle sannolikt innebära:

- ökade administrativa kostnader för utföraren och för omvårdnadsnämnden
- ökat bilanvändande, vilket är kostnadsdrivande
- risk för negativ miljöpåverkan.

Det systemstöd som finns idag stödjer heller inte en differentierad ersättning för tätort och glesbygd. Det skulle innebära ökade kostnader för att administrera en sådan hantering.

Ett incitament för att öka antalet utförare i ytterområdena kan istället t.ex. vara att upplåta plats i redan befintliga kommunala lokaler för de utförare som önskar etablera sig i ytterområdena. På så sätt kan man skapa etablering av privata utförare i ytterområdena och kommunen ökar även valfriheten för kommuninvånarna att välja hemtjänstutförare. Det är viktigt att valfriheten finns för alla kommunens invånare.

Ekonomisk ersättning för heltidsbeslut och dyrare kollektivavtal

Omvårdnad Gävle anser att det är möjligt att införa ekonomisk ersättning för heltidsbeslut samt dyrare kollektivavtal, men menar att det finns incitament som talar emot ett sådant införande.

Tecknandet av kollektivavtal i sig innebär ingen kostnadsökning, däremot innebär ett heltidsbeslut en fördyring pga. ökade lönekostnader.

Införandet av heltidsbeslut skulle sannolikt även innebära behov av:

- en utökning av de ekonomiska ramarna från Kommunfullmäktige
- en noggrann utredning av konsekvenserna av ett sådant beslut, vilket i sig är kostnadskrävande
- avsättning av resurser för kontroll, då den blir mer omfattande
- olika ersättningssystem för olika utförare, vilket ökar behovet av administrativ överbyggnad.

Ett beslut om ekonomisk ersättning för heltidsbeslut innebär för omvårdnadsnämnden ett behov av en utökning av de ekonomiska ramarna från Kommunfullmäktige.

För att exemplifiera detta har vi valt ut fyra utförare, stora som små, för att få en rättvis bild av vad en sådan förändring skulle kunna innebära.

I dialog med de fyra utförarna har vi räknat fram vad det skulle kosta för respektive utförare att erbjuda sina deltidsanställda heltidstjänster.

Beräkningen grundar sig på antalet deltidsanställda och vad de motsvarar i årsarbetare, till exempel, ett företag har sex deltidsanställda som motsvarar 4,7 årsarbetare. För att uppfylla heltidsbeslutet innebär det att företaget behöver medel för 1,3 årsarbetare och i detta fall motsvarar det drygt 690 tkr. Det kan konstateras att för dessa fyra utförare uppgår summan för heltidsbeslut till

drygt 6,9 miljoner kronor per år.

Det bör poängteras att summan är beräknad på fyra utförare och att i dagsläget har Omvårdnad Gävle tolv utförare. Vilket innebär att den totala kostnaden för heltidsbeslut blir större.

Summan är dock beräknad på att alla som arbetar deltid väljer att arbeta heltid. Det är inte troligt att alla deltidsanställda väljer att arbeta heltid. Den totala kostnaden sjunker då. Jämförelsevis arbetar cirka 75 % i egenregi heltid. Om man då antar att det är motsvarande andel hos de privata utförarna som vill arbeta heltid blir summan för de ovan nämnda fyra utförarna drygt 5,1 miljoner.

För att få fram kostnaden för de övriga 8 utförarna krävs ett omfattande utredningsarbete.

Man kan även dra slutsatsen att det innebär en större kostnad för de mindre utförarna, dvs de som har få anställda och få kunder.

Inför ett eventuellt införande av den föreslagna modellen bör en noggrann utredning göras gällande konsekvenserna samt genomförandet.

Omvårdnadsnämnden skulle även behöva avsätta resurser för kontroll, då den blir mer omfattande och mer komplicerad. Ett genomförande av heltidsbeslut skulle även innebära olika ersättningssystem för de olika utförarna, vilket i sig ökar på behovet av administrativ överbyggnad. Det systemstöd som finns för att hantera ersättningen till utförarna, har idag inte stöd för en differentierad ersättning.

Omvårdnad Gävles rekommendation är att inte införa en särskild utökad ersättning för utförare som erbjuder heltid. Detta då kostnaden för att administrera och hantera den kommer att bli svår att motivera i ett redan ansträngt budgetläge.

Sammanfattning

I den omvärldsbevakning som gjorts framkommer att trenden går mot insatsstyrd ersättning.

I den nya ersättningsmodellen som föreslås för Gävle kommun, ges ersättning för den utförda insatsen. Detta förväntas leda till att fokus på begreppet tid minskar samt att det ger en mer rättvis ersättning till utförarna.

En differentierad ersättning för tätort och landsbygd bedöms inte som en kostnadseffektiv lösning för att öka närvaron av utförare i landsbygd och

rekommenderas därför inte. I dagsläget saknas även administrativt systemstöd för att hantera en differentierad ersättning.

En differentierad ersättning skulle sannolikt innebära:

- ökade administrativa kostnader för utföraren och för omvårdnadsnämnden
- ökat bilanvändande, vilket är kostnadsdrivande
- risk för negativ miljöpåverkan.

Ett incitament för att öka antalet utförare i ytterområdena kan t.ex. vara att upplåta plats i redan befintliga kommunala lokaler för de utförare som önskar etablera sig i ytterområdena.

Omvårdnad Gävle anser att det är möjligt att införa ekonomisk ersättning för heltidsbeslut samt dyrare kollektivavtal, men menar att det finns incitament som talar emot ett sådant införande.

Tecknandet av kollektivavtal i sig innebär ingen kostnadsökning, däremot innebär ett heltidsbeslut en fördyring pga. ökade lönekostnader.

Införandet av heltidsbeslut skulle sannolikt innebära behov av:

- en utökning av de ekonomiska ramarna från Kommunfullmäktige
- en noggrann utredning av konsekvenserna av ett sådant beslut, vilket i sig är kostnadskrävande
- avsättning av resurser för kontroll, då den blir mer omfattande
- olika ersättningssystem för olika utförare, vilket ökar behovet av administrativ överbyggnad

Omvårdnad Gävles rekommendation är att inte införa en särskild utökad ersättning för utförare som erbjuder heltid.

Lena Isokivelä
Tillförordnad Förvaltningschef
Omvårdnad Gävle